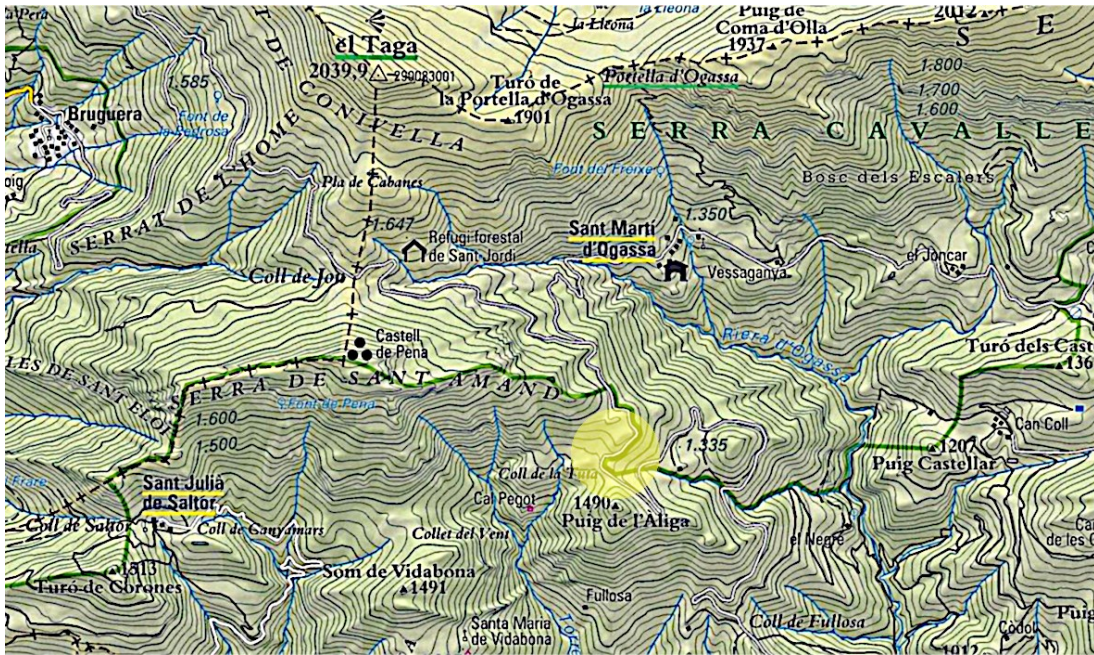

A dalt de la muntanya

LLIBRES / NARRATIVA / 7 MAIG, 2019

Gairebé tots morim quan no ens queda més remei, ho veiem venir des del dolor de la malaltia o se'n imposa sobtadament en qualsevol cantonada; esperem la mort amb més o menys resignació o més o menys neguit. Però Lluís Maria Xirinacs va decidir morir d'una manera determinada —«una mort nova feta a mida per a la seva rebellia o qui sap què»— i se'n va sortir; es va fondre amb la terra, amb la natura; es va *transsubstanciar*; en definitiva, es va deixar morir, i sis dies després un boletaire en va trobar el cos, amb una nota manuscrita:

«En ple ús de les meves facultats
marxo
perquè vull acabar els meus dies
en la soledat i el silenci.
Si em voleu fer feliç
no em busqueu.
Si algú em troba
li prego que,
estigui com jo estigui,
no vulgui ell pertorbar
la meua soledat
i el meu silenci.

Gràcies!».

Xirinacs no era algú qualsevol, era un símbol de la lluita antifranquista i per la llibertat del país des de la no-violència, i un pensador amb un sistema filosòfic propi, el globalisme, amb uns quants seguidors i deixebles. *Sis nits d'agost* és la narració de tot allò en dos plans narratius entrelaçats amb moltíssima habilitat. Un, el d'una veu —la d'un escriptor, no gaire allunyat del mateix autor— que fa un recerca sobre els fets i sobre la vida que l'explica, i l'altre, el distanciament d'aquesta veu de si mateixa per servir el relat pròpiament dit d'aquesta vida i d'aquesta mort.

Una cosa sobre la qual ens podem interrogar quan llegim el llibre és la naturalesa del gènere a què pertany: on és la novella? Suposem que en la narració d'un home que investiga la mort del Xirinacs, que hi especula, que la reconstrueix i que en pensa el sentit. Ara bé, l'obra també és un estudi sobre la mort de Xirinacs, que hi posa llum i intenta deslliurar-se dels prejudicis que va despertar just en el moment de passar. Aquesta destresa per barrejar gèneres de Lara ja la hi coneixíem des d'*Una màquina d'espavilar ocells de nit*.

Tot comença en el segon pla, quan un home passa la seva darrera nit a Barcelona ultimant els preparatius per a l'últim viatge, i a l'alba el seu metge el recull per portar-lo passat el coll de Jou per la carretera que hi va des de Bruguera, al Ripollès, on té previst morir. Anirem descobrint que ja feia temps que Xirinacs ho gestava.

L'honestedat és una constant moral a tota l'obra. Lara no pretén fer cap biografia exhaustiva ni esgotar totes les vies de recerca, no pretén penetrar en el globalisme, ni sentenciar sobre cap aspecte que envolta la vida del filòsof i activista, ni d'exhaurir la bibliografia sobre el tema, el menys important de l'obra; es limita a captar l'esperit de tot plegat a partir dels testimonis amb qui parla, cosa que dóna molta més humanitat a la novella i mira d'esbossar a través de la literatura el sentit d'una mort com aquella, perquè creu que el sentit d'una mort com aquella pot explicar la naturalesa de la mort en general. I ho deixa clar d'entrada:

«Jo no vaig conèixer Lluís Maria Xirinacs; no el puc absoldre des de la penyora del record ni en guardo cap incidència que illumini aquell final; ni tan sols el vaig veure mai de prop o de lluny per alimentar un mite polèmic que no en va tenir prou de ser-ho en vida». (p.25)

Aquesta honestedat es reflecteix des del moment en què, en el pla narratiu primer, la veu de l'escriptor rep el primer envit per aproximar-se a la figura de Xirinacs, per part de Cesca Prats, que va viure l'època del final del franquisme i de les vagues de fam de Xirinacs a la presó Model per demanar l'amnistia dels presos, i que esdevé l'agent instigador de la recerca i a la vegada simbolitza l'antifranquisme d'aquella època i l'admiració que l'activista va despertar. L'escriptor, d'entrada, confessa que la seva idea predeterminada d'aquesta figura també es basa sobretot en la d'aquella època i és plena de vaguetats. Per tant, no es tracta d'un homenatge, sinó d'un camí que vol traçar per espolsar-se l'ansietat i la depressió que diu que pateix.

I després de fer una primera ronda de contactes, amb el pretext d'un viatge als Estats Units

amb el compositor Josep Maria Serracant, al capítol quatre, fa un resum de la biografia de Xirinacs a partir de l'obra *Xirinacs, el profetisme radical i no-violent*, de Lluís Busquets. Aquest potser és el moment més apedaçat de l'obra, però que el lector no gaire informat no podrà sinó agrair, ja que el situa en el context d'una vida de lluita i compromís per la llibertat individual i col·lectiva, que tant en el llibre com en la vida són de màxima significació per entendre aquesta mort.

I és a partir de converses amb els amics i deixebles de Xirinacs i amb la gent que vivia a la muntanya on va morir que l'escriptor es va interrogant sobre aquesta mort, i va construint-ne una imatge a poc a poc, a mesura que les coses se li revelen, i que mira de ponderar entre la literatura i la vida:

«Però encara més la por de sentir-me massa intrús en la intimitat de les persones que comptava que m'atendrien amb la confiança de difondre el missatge del mestre i amic, quan en realitat no sabia si em governava una impúdica fascinació literària». (p.149)

I encara:

«Ara tenim al davant tot el temps del món. A ell l'empara una intimitat calculada, a nosaltres, els supòsits d'una ficció que es ramifica i que amaga en un sol branca una veritat que mai no podrà passar per tal». (p.131)

I l'escriptor va reconstruint els fets, aquests supòsits, mirant d'esvair dubtes com ara per què s'havia descordat les sabates per morir, fins al darrer capítol, en què puja a la zona del pla del Pegot i queda impregnat de tota la mística que l'envolta, amb aparició inclosa, que, de fet, fa pensar en el conte «Lo matí de ma infantesa», del llibre *Mística conilla*, i que rebla tota la recerca en un clímax final, de catarsi i d'epifania, en què els fets ja no tenen importància, la cedeixen tota a la paraula, perquè el camí ja ens ha portat a port, a dalt de la muntanya.

ETIQUETES: [EL PROFETISME RADICAL I NO-VIOLENT](#) [GLOBALISME](#) [JORDI LARA](#) [LLUÍS BUSQUETS](#) [LLUÍS MARIA XIRINACS](#)
[LO MATÍ DE MA INFANTESA](#) [MÍSTICA CONILLA](#) [SIS NITS D'AGOST](#) [UNA MÀQUINA D'ESPÀVILAR OCELLS DE NIT](#) [XIRINACS](#)

MARC R. JUSTRIBÓ | ÚLTIMES PUBLICACIONS

(Barcelona, 1985). Marc Rovira Justribó és llicenciat en filologia catalana. Màster en estudis avançats de literatura catalana. Postgrau de correcció. Corrector i editor de subtítols.

© LA LECTORA 2018